

22/01/2012

הודעה לעיתונות

המוסד לביטוח לאומי, איננו מקיים הוראות חוק המטיבות עם מבוטחיו, ומסתיר מהם זכויות המגיעות להם

**טענה זו עומדת בבסיס עתירה שתנועת אומ"ץ הגישה לבג"ץ נגד המוסד לביטוח לאומי
ושר הרווחה (בג"צ 597/12 אומץ נגד המוסד לביטוח לאומי ואח')**

בשעה שהמוסד לביטוח לאומי מדקדק עם מבוטחיו כחוט השערה, בכל הנוגע לחובותיהם, נראה כי הוא הרבה פחות קפדן, כאשר מדובר בחובותיו שלו כלפיהם.

כל מי שקיבל מהמוסד לביטוח לאומי "מכתב דחייה" המודיע לו כי תביעתו נדחתה, יודע כי באותו מכתב, גם מספרים לו כי אם הוא איננו מרוצה מההחלטה הוא יכול לפנות לבית הדין לעבודה ולערער עליה.

רבים מהמבוטחים, שאינם מעוניינים להתעמת עם המוסד, להכניס את עצמם להוצאות ולהיגרר להליך משפטי, פשוט מוותרים ללא מאבק, בייחוד במקרים בהם מדובר בסכומים קטנים.

לא במקרה, קמו בישראל חברות ייעוץ רבות, המנצלות את תסכולם של המבוטחים ומסייעות להם תמורת תשלום נכבד.

מה שביטוח לאומי, לא מגלה למבוטחים, הוא שבעצם, הם בכלל לא חייבים לפנות לבית הדין, משום שיש להם זכות להשיג על דחיית תביעתם בפניי "ועדת תביעות" שהמוסד עצמו חייב להפעיל.

חוק הביטוח הלאומי, לקח בחשבון, שייטכנו מקרים בהם פקידי המוסד שוגים, וקבע כי ליד כל סניף של המוסד, חייבת לפעול "ועדת תביעות": ועדה בת שלושה אנשים, הכוללת גם נציג ציבור, שתפקידה לבחון את החלטת המוסד, כאשר המבוטח או הפקיד מבקש זאת.

ועדות עלו פעלו בעבר, אולם במשך השנים, פעילותן הופסקה. הביטוח הלאומי כלל לא מגלה למבוטחיו את זכותם לפנות לוועדות אלו. במקום זאת, הוא פשוט שולח אותם לתבוע בבית הדין. כך המבוטח מפסיד ערכאת בדיקה אחת, והמוסד, חוסך מעצמו ביקורת והוצאות כספיות.

אריה אבנרי יו"ר אומ"ץ: "מדובר למעשה בזכותו של כל מבוטח, שההחלטה שנתנה בעניינו, תיבחן על ידי גורם נוסף. המוסד לביטוח לאומי איננו חף מטעויות. אין סיבה לשלוח את המבוטח לבית הדין, לפני שנעשית בדיקה יסודית של העניין באמצעות ועדה, בעלת ראייה מערכתית ורחבה, כפי שנקבע בחוק."

ביטוח לאומי: "לשנות את החוק" בתשובה ששיגר המוסד לביטוח לאומי, לפנייה מוקדמת בנושא, נאמר כי אמנם נשקלת אפשרות לחדש את פעילות ועדות התביעות, אולם הוצעה גם אפשרות אחרת - לתקן את החוק ולהתאימו למציאות - כלומר להכשיר את רמיסת החוק.

פרטים נבחרים מתוך העתירה:

"סעיפים 299 ו 300 לחוק קובעים: "ליד כל סניף של המוסד תוקם ועדת תביעות אשר לחוות דעתה רשאי פקיד תביעות להביא כל תביעה, וחיוב הוא להביא כל תביעה שהחליט בה אם דרש זאת התובע."

"בהתאם לחוק הביטוח הלאומי, הסמכות להחליט האם לאשר תביעה או לדחותה מסורה לפקיד המוסד.

בשנים האחרונות נמתחת ביקורת ציבורית חריפה על המשיב 1 ועל החלטות פקידיו אשר מעת לעת יוצאות עוולות תחת ידיהם.

כן קמו בישראל תאגידיים וגופים פרטיים ועסקיים רבים ה'מתמחים' בייעוץ למבוטחי המשיב 1. גופים אלו, מתעשרים על חשבון ציבור המבוטחים המבקש למצות את זכויותיו, ואשר חש כי הוא נפגע מהחלטות המשיב 1.

ויאמר בפה מלא, העותרת איננה מוצאת רבב בעובדי המשיב 1. ברי גם לעותרת כי המשיב 1, בלית ברירה, מעסיק בני אדם ולא מלאכים. מטבע הדברים, נעשות מעת לעת שגיאות בשיקול דעת."

"המחוקק הראשי במדינת ישראל, צפה פני עתיד, ומצא לנכון לייסד ערכאה ייחודית, אשר תוכל, במידת הצורך, להשקיף מלמעלה, על החלטות פקידי המשיב 1, בראייה רחבה, ולבחון אותן, בין אם לבקשת פקיד המתלבט וזקוק לעצה, ובין אם לבקשת מבוטח החש כי נגרם לו עוול."

"לשם כך קבע המחוקק כי ליד כל סניף של המשיב 1 תוקם 'ועדת תביעות'. ייחודה של ועדת התביעות רב: היא מורכבת משלושה, ביניהם גם נציגי ציבור, היא בעלת ראייה מערכתית כוללת, היא מוסמכת להמליץ אך לא להכריע.

ברבות השנים, הפסיק המשיב 1, בהדרגה, את פעולת ועדות התביעות. תחילה, הפכו ועדות אלו לנדירות, וכונסו רק "אד-הוק" כאשר מבוטח גילה את זכותו להביא את עניינו בפני ועדה שכזו, ובהמשך, איש כבר לא זכר כלל את הזכות האמורה העומדת למבוטחים."

"היעדרן של ועדות התביעות, פוגע באופן ישיר הן במבוטחי המוסד לביטוח לאומי והן בפקידיו. הראשונים נפגעים כאשר, אין באפשרותם להביא את עניינם בפני גורם מקצועי נוסף אשר יוכל לבחון את החלטת פקיד התביעות ולהמליץ לו כיצד לנהוג. האחרונים נפגעים כאשר אין להם גורם רחב אופקים עימו הם יכולים להיוועץ במקרה של ספק."

"כאשר תביעתו של מבוטח נדחית, הוא מקבל מהמשיב 1 "מכתב דחייה". במכתב זה מופנית תשומת ליבו לכך שעל מנת להשיג על החלטת המוסד, הוא רשאי להגיש תביעה לבית הדין האזורי לעבודה. האפשרות לפנות לוועדת תביעות בהתאם לחוק, כלל איננה מוזכרת."

"בשעה שהמשיב 1 פועל על מנת למצות את החוק כלפיי המבוטחים בדווקנות רבה, אולם כאשר מדובר בו עצמו, הוא מותיר לעצמו את הפריבילגיה לקיים את הוראות המחוקק באופן סלקטיבי. הוא אף מסתיר ממבוטחיו את האפשרות החוקית העומדת להם לעמוד בפני ועדת תביעות."

"על יסוד המקובץ יתבקש בית המשפט הנכבד: להורות למשיבים להפעיל לאלתר את ועדות התביעות כמצוות המחוקק. להודיע למבוטחים על זכותם להביא את עניינם בפני ועדות אלה. להוסיף ל"מכתבי הדחייה" הנשלחים למבוטחים שתביעתם נדחתה, הודעה בדבר הזכות לעמוד בפני ועדת תביעות. ליידע בנושא מבוטחים שתביעותיהם נדחו בשלוש השנים האחרונות ולאפשר להם לפנות לוועדה, מבלי לטעון לשיהיו או התיישנות, במקרה שמבוטחים אלו יבקשו להגיש תביעה לבית דין לעבודה, על יסוד המלצת הוועדה."